NOBLEȚEA SPIRALEI. O ABORDARE COMPARATIVĂ PRIVIND BRĂȚĂRILE DIN METALE PREȚIOASE DE EPOCĂ LA TÈNE DIN ROMÂNIA

Gabriela PASCARU,

studentă, anul II, Facultatea de Istorie și Filosofie

CZU: 903-032.4(498) pascarugabriela019@gmail.com

Preocuparea pentru studiul tezaurelor geto-dacice este una destul de actuală [1; 2], avându-și originea în scrierile lui Dio Cassius și Criton. Dintre piesele tezaurizate, se remarcă brățările plurispiralice din aur și argint, care, pe bună dreptate, pot fi calificate drept cartea de vizită a epocii La Tène din România. Aceste piese de podoabă au fost confecționate dintr-o bară cu secțiune circulară, rulată plurispiralic, ale căror capete sunt aplatizate prin batere și poansonate cu o succesiune de motive ornamentale vegetale (palmete). Atât extremitățile brățărilor plurispiralice de argint, cât și a celor de aur posedă terminații în forma unor protome zoomorfe (capete de șerpi sau de lup). Din punct de vedere cromatic se remarcă aurirea frecventă a suprafețelor exterioare ale plăcilor terminale ale pieselor de argint, fapt care ar putea reflecta raportarea creatorilor lor la modelul oferit de exemplarele de la Grădiștea de Munte [1, p. 169]. Pe de altă parte, o diferență semnificativă între exemplarele de aur și cele de argint apare doar în cazul tehnicilor de ornamentare a palmetelor. În cazul pieselor de aur, întregul decor al palmetelor este compus din nervuri și proeminențe rotunde, fiind rezultatul exclusiv al ștanțării. În schimb, majoritatea palmetelor exemplarelor de argint a fost ornamentată parțial sau complet prin gravare și poansonare. În cele din urmă, masivitatea brățărilor spiralice de aur și argint este una considerabilă. Greutatea celor de aur variază între 700 și 1200 de grame, iar a celor de argint păstrate întregi variază în jurul unei jumătăți de kilogram.

Raritatea brățărilor plurispiralice de aur și argint, decorate cu protome de dragon și palmete poansonate, cantitatea considerabilă de metal prețios investită, dar și lipsa replicilor în bronz, sunt dovezi că asemenea piese au avut o circulație extrem de restrânsă, limitată de caracterul lor special. Folosirea acestuia tip de bijuterii pare să fi fost restricționată de practici de ritual și de semnificații politice foarte clare. Prin urmare, astfel de piese nu pot fi considerate simple podoabe ale portului cotidian, ci trebuie integrate în sfera reprezentării simbolice, ca însemne specifice unor ritualuri ceremoniale și de prestigiu. Prin decorul și tehnica lor neobișnuită, brățările plurispiralice de aur și argint, decorate cu protome de dragoni și palmete poansonate constituie dovada elocventă a caracterului original al artei metalelor prețioase dezvoltate în Dacia preromană. Ele aruncă o lumină neașteptată asupra ceremoniilor aulice din capitala Daciei în vremea domniei lui Burebista și a urmașilor lui imediați. Totodată, dispariția din uz a brățărilor spiralice poate fi legată de modificările politice care au avut loc după moartea lui Burebista.

Referințe:

1. SPÂNU, D., *Tezaurele dacice: creația în metale prețioase din Dacia preromană*, București, Simetria, 2012.
2. *Aurul și argintul antic al României: catalog de expoziție* (ed. Rodica Oanța-Marghitu). Muzeul Național de Istorie al României, Ed. a II-a, rev. Râmnicu-Vâlcea: Conphys, 2014

Recomandat
***Mihail BĂȚ**, dr., conf. univ.*